

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aliquot Propositiones Novissimorum Casuistarum in materia Pœnitentiæ

Zeghers, C.

Coloniæ Agrippinæ, 1679

Caput XI. Exhibentur adversariorum Propositiones circa Praxim veteris
Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42483

226. Distinctio ista duplicis absolutionis expressè etiam traditur in Concilio Tridentino *sess. 24. de reformatione cap. 6.* à Sancto Carolo Borromeo Concilio Provinciali 5. titulo *preparatio adjumentorum spiritualium*, & solet inferi in dispensationibus Matrimonialibus, quæ diriguntur clausæ, non ad officialem, sed ad discretum confessarium per pœnitentiariam, non per datariam expeditæ.

Istas rerum distinctiones dum ignorant, vel videre nolunt adversarii; ecce quid nobis de veteris ecclesiæ ordine inter satisfactionem & absolutionem in foro conscientiæ (de qua tota Quæstio est) fabricarint; ex quibus deinde totum differendæ absolutionis ædificium struunt.

C A P U T X I.

Exhibentur adversariorum Propositiones circa Praxim veteris Ecclesiæ.

227. **S**atisfactionem olim fuisse præmissam Sacramentali absolutioni, non, nisi qui in antiquitate peregrinus est, ignorat Macarius Havermans in dicta disquisitione *Theologica pag. 47.* PROP: 51.

228. Sed unde tam superbè & audacter Macarius? accipe ex eodem *pag. 113.*

229. Licet quandoque, in contra, à ratione naturalia argumenta aliqua objiciantur, tam ingentia, ut vix quid regerem, habeam: non ideo cedo meæ opinioni, in verbo Dei, scripto, vel tradito, conciliis vel patribus, fundatò. PROP: 52.

230. Ne unum Patrem, nec Concilium unum nec ullius verbi Dei exhibet textum, quo appa-

H

ren-

reter probet jam dictam propositionem de pro
mittenda satisfactione : tota ejus probatio ha
est .

PROP: 231. *Probat luculentè mox laudatus D. Huygens*
53. *Apolog. sua § 2.*

132. Adeamus D. Gummarum Huygens :
plures inveniemus propositiones nullo modo
probatas, sed per illa quæ allegat, apertè con
futatas.

PROP: 233. In præfatione apologet. hæc nobis sub
54. ministrat, *in ecclesia Occidentali : per 12. sæcula ob
servatum est, teste Morino, ut pœnitentiæ Canonibus
ante absolutionem peragenda essent.*

PROP: 234. *Idem Morinus testatur hoc adhuc observari*
55. *in Oriente. Uno tractu calami, citat nobis plures
Morini tomos, & unius tomi, 10. magnos
libros*

235. Morinum contradicere ipsi in terminis
Paulo post ostendam, prosequor propositiones

PROP: 236. Ut ipsi dicenti crederetur, & lectorem
56. ab indagine averteret pari tractu calami in Me
thodo pag. 98. citat nobis 10. magna Augustini
volumina, & ad absolutionem requirit quod
confitens exuerit peccandi consuetudinem : ver
ba ejus sunt : *cum Augustino postulamus, ut violen
tia pœnitendi, cedat consuetudo peccandi.*

237. Repertus est Augustini textus : 16. est
in tractatu 49. *in Ioannem* ; qui solus ad Gum
mari Methodum evertendam quoque sufficit,
modò perpenduntur ea, quæ omisit. Supplebi
mus illa infra.

238. Gummaro quo ad præfatum ordinem,
præiverat Arnaldus *part. 2. cap. 8. & 19. Secu*

tus est Pater Gabrielis, qui ferè verbotenus dictum caput 8. transcripsit, & pag. 123. scripsit.

239. Ordo hic fuit, ut peccator morbum suum detegeret Sacerdoti, 2. ut Sacerdos imponat pœnitentiam, 3. ut pœnitens eam impleret 4. quod pœnitentiâ impletâ absque relapsu demum absolveretur. PROP: 57.

240. Addit pag. 127. Hanc esse doctrinam cathedrali Sancti Petri, idem habet Typographus Gandensis in dicta præfatione; sed omnes tres turpissimè mutilant textus, quos allegant, ita ut certum sit quod Arnaldus nudè ex Marco Antonio transcripsit, alii ex Arnaldo: aut certè si fontes ipsos viderint, ea subtraxerint quæ totam Machinam doctrinæ ipsorum subvertunt. PROP: 58.

241. Citant enim hos tres: primò Innocentium 1. epistola 1. & ex illo hæc verba, *de pondere estimando delictorum Sacerdotis est judicare, ut attendat ad confessionem pœnitentis, & ad fletus, atque lacrymas corrigentis, & tum jubere dimitti, cum viderit congruam satisfactionem.*

242. Omittit autem partem immediatè antecedentem, quam retuli supra n. 214. ex qua constat agi de publicè pœnitentibus: constat insuper ex ipsomet Innocentii textu, datam istis pœnitentibus fuisse in paschate sacram communionem pendente pœnitentia, & consequenter fuisse antea datam absolutionem Sacramentalem.

243. Constat insuper ex canonibus, publicè pœnitenti datam fuisse absolutionem duplicem, unam Sacramentalem & in foro interno dum confiterentur; alteram, quâ completâ congruâ pœnitentiâ, restituebantur plenæ com-

communioni fidelium, & liberi ab omnibus
pœnitentiæ publicæ supra expressis legibus
mittebantur.

244. Distinctio illa, in terminis habetur in
canone S. Bonifacii Germanorum Apostoli per
Zachariam pontificem confirmato, quem refert
beatus Isaâc titulo 1. cap. 11.

245. Secundo loco adferunt extractum ex
epistola 91. Leonis 1. qui similiter agit de publi-
cè pœnitentibus, & omittunt partem, quæ
de absolutione Sacramentali agit; & quæ sic
habet: *in dispensandis Dei donis non debemus esse
difficiles, nec accusantium se lacrymas gemitusque con-
temnere, cum ipsam pœnitendi affectionem ex Deo
credamus inspiratione conceptam.*

246. Citant 3. verba quædam Gregorii, ho-
milia 26. in Evangelia & dum veniunt ad illa,
quæ totam machinam evertunt, textum synco-
pant, seu omittunt hæc: *illos debemus per Passio-
nalem auctoritatem solvere, quos authorem nostrum
cognoscimus per suscitantem gratiam vivificare: quæ
nimirum vivificatio ante operationem rectitudinis in
ipsa jam cognoscitur confessione peccati.*

247. Pari modo D. Gummarus in propo-
sitione 55. citatus, truncat Augustinum. Verba
Augustini ex quibus propositionem suam de-
sumpsit, sunt: *fremere peccator quodammodo debet in
accusatione malorum operum, ut violentia pœnitentiæ
cedat consuetudo peccandi.*

248. Explicat ibi Augustinus finem, quem
debet intendere confitens: non autem qui debeat
præcedere absolutionem: sic enim pergit Augu-
stinus: *quando confiteris, procedis. Quid est enim
pro-*

procedere, nisi ab occulto velut exeundo manifestari
 (sed ut confitearis, Deus facit magna voce clamando, id
 est magnâ gratiâ vocando. Ideo cum processisset mortuus
 (Lazarus) adhuc ligatus, confitens & adhuc reus:
 ut solverentur peccata ejus, ministris hoc dicit Dominus:
 Morte illum.

249. Vides quod ibi velit ille confitentem ab-
 solvi, non autem differri donec exuta sit consue-
 tudo prava: hæc, ut dixi, totam ipforum
 Machinam everunt. Nihilominus hanc miseris
 peccatoribus, fimbrias suas ipsi laxantes, ponunt
 legem. *Confitens non habet jus ad absolutionem*, ita PROP.
 scena novi gymnasii, & Pater Gabrielis (illu- 39.
 strissimo Archiepiscopo à consiliis frequentibus)
 pagina 133. post Arnaldum cap 12.

250. quibus oppono jam citatos Gregorîi,
 Leonis, & Augustini textus. Addo S. Eligium
 homilia 11. Bedam in caput 11. Ioannis, Haymonem
 Halberstatensem homilia in octavas Pascha, Ansel-
 mum in caput 11. Matthei. &c.

251. Citant Arnaldus & Pater Gabrielis post
 Marcum Antonium n. 54. Gregorium lib. 6. in
 caput 15. lib. 1. Regum.

252. Excusserunt mihi sepè Lacrymas tam
 cæcæ citationes, agit Gregorius de Saule, qui
 volebat veram subire poenitentiam, sed dicebat
 Prophetæ, porta queso peccatum meum. volebat
 humiliationis poenam Deo inflictam subire: dice-
 bat enim peccavi, sed nunc honora me, coram seniori-
 bus populi mei, & coram Israel. Ita textus dicti
 capitis 15. quem explicat Gregorius.

253. Quid ista ad absolutionis dilationem; si
 agimus (pro ut agimus) de eo, qui paratus est
 ser-

servare in posterum Dei mandata?

254. Nullum Canonem citat in tota Methodo D. Gummarus, sed loca mutila Sancti Caroli.

Quia forsan legit volumina eminentiss. Cardinalis Frederici Borromæi Præfulis Mediolan. qui habet lib. 3. de sacris Oratoribus: *memoria relicta nobis foret illustrior, si Scripta ipsius eam potius haberent perfectionem, quam habuissent certe, si diutius vixisset.* Ostenderat enim paulò ante quam extingueretur, magnopere cordi esse sibi, ut manus illis extremam admoveret. & paulò infra: De S. Caroli Scriptis perierat jam aliquid: sicut ego ab illis accepi, qui debuerant ea fideliter ac sedulò custodire.

255. V.g. pagina 50. Methodi citat textum quo S. Carolus dicit, *consultum est differre ab solutionem adolescentibus, qui in otio vitam agunt, qui luxui dediti, amores inhonestos sequuntur, & confessionem differunt usque ad ultimos Quadragesime dies.*

PROP:
60.

256. Ex quibus infert D. Gummarus, idè differendam esse absolutionem quia Deus non dat tam cito gratiam.

Quis hæc tibi revelavit? gratiam quod tam cito non habeant, unde tibi constat? fortè scrutator renum & cordis, cum Deo es: nam Doctor cui neminem secundum admittis, Deo id disjucandum relinquit, dum peccatores peccavi, ingeminant, sic ait S. Augustinus ser. 7. de lapsu David: & tom 6. lib. 22. contra Faust. 66. dum reflectit quod & David & Saul dixerint peccavi: sed non utrique a Deo condonatum fuerit: in similitudine voce quam sensus humanus audiebat, dissimile peccatum erat (nota sequentia) quod divinus oculus discerniebat. Ad quid igitur differis absolutionem ut illam gratiam

gratiam post quindenale poenitentiam expectes
 tum gratiâ perfusam? August. tom 10. ser. 66.
 de temp : *Poenitentia vera, non annorum numero
 mensetur, sed animi amaritudine. Vnde S. Petrus mox
 Domino Indulgentiam accepit, quia amarissime flevit
 vna negationis culpam.*

257. Sic deinde infert ulterius, *quapropter dif- PROF: 61:
 ferenda est absolutio, ut eo pacto mentem advertant,
 quid commuerint, & quomodo veniam obtineant;
 atque injungendum interim, ut precibus, operibus
 poenitentia, aliisque pietatis ac virtutum exercitati-
 bus, atque imprimis iis quæ consuetudini prave adver-
 sentur, sese ad sinceram conversionem disponant.*

258. Quasi vero, qui peccata præsertim tur-
 pia, cum maximo rubore & luctatione enar-
 rant, id facerent, nisi adverterent quid commuer-
 issent, aut si minus advertant, sit propterea opus
 tanta dilatione, quam adhibent, & non possint
 etiam in ipsa sede confessionali, confessario re-
 presentante, apprehendere quid commuerint.

259. Certè hoc posse plerumque fieri osten-
 dit evidenter tam S. Carolus in suis primis in-
 structionibus, quam Catechismus Romanus
 dicto cap. 5. n. 82.

260. Ubi etiam monet, *Sacerdoti maxime PROF: 62:
 reverendum esse, ne semel dimissi amplius non redeant.*
 Gummarus autem in pagina 135. dicit: *replicam
 quam, semel dimissi amplius non redibunt, esse meticulo-
 sam quorundam objectionem.*

261. Porro ratio cur S. Carolus adolescentes
 illos remitti velit, non est illa, quam fingunt:
 sed illa quam expressit partim in suis primis in-
 structionibus, partim postea clarius Concilio 5.
 ubi

ibi tit. de iis qua ad Sacram. pœnit. ait:

262. Parochus singulos, eosque præsertim, qui perenni
confitentur moneat, ut ne confessionem in postremis illi
quadragesima dies differant, quibus Sacerdotes ob my-
riorum celebritatem, assidua divinorum occupatione, et
audiendis confessionibus impediuntur, vel frequentibus
concurſu fidelium defatigati, ita in eo ipso munere præ-
stando fere opprimuntur, ut tantum, jamque salutaris
ministerium in confertissima multitudine vix rectè illi
prestare queant.

263. Si ergo alio tempore venirent, vel ac-
cederent confessarium non impeditum, nusquam
illis absolutionem differendam docet sanctus
Carolus: ad pœnam lectionis omnium operum
ejus provoco.

264. Profert Gummarus in Methodo pag.
53. & sequentibus aliquot Scripturæ textus, sed
ne unus illorum vel apparenter significat differen-
dam esse absolutionem, quo usque omnia illa
quæ ibi proponit impleta sint: aliàs sequeretur
neminem absolvi posse, nisi ultimo vitæ tempore.
Lectorem rogo, ut paginas illas adeat.

265. Nec convenit in propositione 59. Gum-
marus cum Romano Catechismo, in quo cap.
n. 39. legitur.

266. Ne desperent fideles de summa Dei bonitate &
Clementia: is enim, cum nostra salutis cupidissimus
nullam moram ad tribuendam nobis veniam interponit,
sed peccatorem paterna charitate complectitur, simul
atque ille se collegerit, & universa peccata sua detestatur,
quæ deinde alio tempore, si facultas erit, singula
in memoriam reducere, ac detestari in animo habere
ad Dominum se convertit, ita enim nos per prophetam
jubet

jubet sperare, cum inquit: impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua.

Forte Gummarus comparationes hinc suas adducet palmares, ut putat, in sua methodo ubi ait: si quis in regem peccaverit ille, cui rex sæpe delictum condonavit, amplius illi non dimittet, at in Theologo nil comparatio probat, sed ratio, sed autoritas & desuper turpissimè errat infinità Dei misericordiã æquando finitæ hominũ Clementiæ, sed Augustinum exhibilantem audiat claudicantem ejus similitudinẽ, tom. 10. lib. 50. Hom. homil. 50. circa finẽ: certiores sunt claves Ecclesie quam corda regum. Dixit Dñus: in quacumque hora ingemuerit peccator, peccatorum ejus non recordabor, quis regum hoc dixit? hinc denuo ait Augustin. ser. 1. de poenit. & jeiun. Si peccaveris postquam panituisisti, & promisisti Deo amplius te non peccaturum, non desperes, sed age graviozem poenitentiam, quam primò egisti: quia quantas vices cadit homo, tantas debet resurgere, & plangere excessum suum cum gemitu & suspirio. & idem ser. 5. de litanis Quamvis autem multis vulneribus conditio humana laboret, tamen nemo desperet, quia Dominus satis largus est (nora sequentia) & circa omnes languentes misericordiã suã bona libenter impendit.

267. Sed in desperationem agent adversarii. Gummarum enim, vel potius Jansenium secutus Joannes Roucourt, en la conduite à la Penitence, alloquens fideles Catholicos, de gratia poenitendi sic loquitur pag. 29.

268. Il est assuré que Dieu la refuse par la justice de ses jugemens au plus grand nombre des pecheurs, puisque nous voyons que le plus grand nombre vient à mourir dans les pechez.

PROP.
63.

1

269. Hoc

269. Hoc vero directè repugnat omnibus Patribus, Ambrosio 7. in *Lucam* ubi scribit: *non deest gratia pœnitendi* lib. 1. de pœnitentia cap. 2. *gratiam promittit omnibus* cap. 9. *Deus qui pœnitentiam exigit, veniam pollicetur*: cap. 12. *omnibus promittit misericordiam*, cap. 16. *non estis spiritus mei, qui Clementiam meam non tenetis, qui meam refutat misericordiam, qui excluditis pœnitentiam*, lib. 2. cap. 4. *non interclusisset spem veniam quem invitavit ad pœnitentiam*, cap. 6. *ideo derelictus est, quia gratiam refutavit*, cap. 7. *si te accusaveris, accusatorem nullum timebis*.

270. Repugnat Augustino *sermone* 58. *de tempore* & 88. ubi & ipsi pharaoni pœnitentiam gratiam adfuisse ostendit. Et adesse omnibus docet expresse, *libro* 1. de *Genesis ad litteram contra Manichæos* cap. 3. repugnat Augustini *Discipulis Orosio contra pelagianos in fine*, Prospero *lib.* 2. de *vocatione gentium* cap. 8. usque ad 18. Chrysostomo *homilia* 7. in *Joannem*, Cypriano *epist.* 59. Hilario *lib.* 2. de *Trinitate in fine*, Gregorio *lib.* 17. *Moralium* cap. 4.

271. Quibus, aliisque argumentis convictus Doctor *Steyarts* (error in errorem trahit contra macé) nova à sæculo inaudita, omnium Doctorum totius Europæ calculo improbata cudit in una famosarum epistolarum contra Dominum *Du bois* per collegia dispersarum, inde per totum Belgium 3. dogmata sequentia.

PROP: 272. *Mihi evidens est libros de vocatione gentium*
64. *non esse Prosperi Aquitanici, seu Augustini Discipuli.*

PROP: 273. *Vel esse scriptum ante Carmen de in-*
65. *gratis.*

274. *Vel esse Prosperi Aurelianensis.*

275. Quæ omnia, & aliæ 14. Propositiones feruntur ab illo quem invaserat (animo, ut ipse met fatetur in una ex istis famosis epistolis, eum explodendi) professore confutata, una cum aliis 14. Propositionibus, in scripto 15. foliorum, quod ipso adhuc Lovanii ante Romanum iter existente publicè in scholis distribuit, provocando eundem, quatenus vel unam ex sententiis, quam impugnabat, Romæ condemnari curaret, ut ipse obmutuerit penitus, & ne vel unam Romæ proponere fuit ausus. Scripto illi titulus præfigitur, *de gratia parvulorum*: sed necdum Tiipos subiit, professore expectante legationis finem.

276. Ratio, quam in paulò ante dicta propositione allegat Joannes Roucourt, repugnat directè Bullæ Innocentii X. damnantis hanc, *gratia interiori non resistitur.*

277. Hanc damnatam propositionem, ut autoritate sacri textus roboraret Arnaldus in sua gallica translatione novi Testamenti, id quod dixit Deus Apocalypsis 3. versu 19. & 20. *pœnitentiam age, ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum & cenabo cum illo* (per quæ verba clarè constat hominem repellere aliquando gratiam, & ex proprio ipsius defectu provenire, quod non agat pœnitentiam) Sic ille vertit: *faites pœnitence car je seray bientôt à la porte, & je frapperay: si quelqu'un entend ma voix, & m'ouvre la porte, j'entreray chez luy & je souperay avec luy.*

PROP:
67:

278. Ita nempe ne admitteret sufficientem poenitendi gratiam in iis, qui actu non poenitent, ausus est textum rejicere, eique præferre quandam interpretationem ostii, qui fuit Bay Discipulus, & in pluribus Bay sectator.

279. Istius translationis quæ Bruxellis prodit cum hac ad fallendum additione *reveüe & corrigèe*, ultra 200. continet errores manifestos, & ostendit nuper D. Du bois in notis ad eandem versionem, ex quibus multi non fuerant ita exactè animadversi.

280. Ex illis sunt facilè 70. ex Calvino præcipuè, aliisque hæreticis inspersi: per Romanam autem correctionem jussu Tridentini Concilii factam, post consultas universitates eo studio & diligentia quæ refertur in ipsa præfatione ad Biblia plantiniana condemnati: & per Arnaldum renovati.

A P P E N D I X.

Exhibentur plures aliæ Propositiones, & ostenditur quomodo adversariorum doctrina, non tantum conscientias turbat, sed etiam familias illustres sit nata subvertere.

CAsum unum exempli loco proponam, & super illo Gumhari responsiones.

281. Masculus vel puella inter se vel cum aliis, sæpius in peccatum carnis lapsi sunt: occurrit nubendi occasio: statuunt sequi illud Pauli, *melius est nubere quam uri*: consentiunt Matrimonio parentes: inicitur antenuptialis contra-